

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (HE 111/2015 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja sosiaali- ja terveysvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- perustuslakivaliokunta PeVL 9/2015 vp
- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 4/2015 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Eeva Mäenpää, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Päivi Salo, sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Suomen Kuntaliitto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetun lain eräiden velvoitteiden soveltamisesta annettua lakia siten, että lain voimassaoloaikaa jatketaan kahdella vuodella vuoden 2018 loppuun. Kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annettuun lakiin perustuvat kuntien yhteistoimintavelvoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ovat mainitun lain perusteella voimassa vuoden 2016 loppuun. Lain tarkoituksena on ollut varmistaa kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetun lain mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden toiminnan jatkuminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutostuk-

Valiokunnan mietintö HaVM 10/2015 vp

sen toteutumiseen saakka. Sen vuoksi ehdotetaan, että kunta- ja palvelurakennemuutostukseen perustuvia sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintavelvoitteita jatkettaisiin vuoden 2018 loppuun. Yhteistoiminta-alueiden toiminnan jatkamisella turvattaisiin alueiden palvelujen häiriötön jatkuminen siihen saakka, kunnes sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutostuksen mukaiset uudet järjestämisvastuulliset organisaatiot aloittavat toimintansa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Määräaikaisen kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetun lain (169/2007) voimassa olo on päättynyt vuoden 2012 lopussa. Kuntien yhteistoimintavelvoitteiden soveltamista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi on kuitenkin jatkettu ensin vuoden 2014 loppuun (384/2011) ja sitten edelleen vuoden 2016 loppuun saakka (490/2014). Sääntelyn tarkoituksena on ollut varmistaa Paras-puitelain mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden toiminnan jatkuminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutostuksen toteutumiseen saakka.

Käsiteltävänä olevalla lakiehdotuksella, joka koskee enää suhteellisen pientä osaa kunnista, jatketaan edelleen kunta- ja palvelurakennemuutostukseen perustuvia sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintavelvoitteita vuoden 2018 loppuun saakka. Sääntelyllä pyritään estämään se, että kunnat purkavat sosiaali- ja terveystoimen yhteistoimintajärjestelyjään vuoden 2016 päättyessä ja siten turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötön jatkuminen siirtymäkauden aikana. Puitelain mukaisista yhteistoiminta-alueista voidaan luopua vuoden 2019 alusta lukien. Tuolloin aloittavat toimintansa uudet muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä vastaavat maakuntapohjaiset itsehallintoalueet.

Mikäli yhteistoimintasopimuksia irtisanottaisiin, voisivat sellaiset kunnat, jotka eivät ole enää vuosiin vastanneet itse sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, joutua vuosien 2017 ja 2018 aikana palvelujen järjestämisvastuuseen. Tästä voidaan arvioida syntyvän ongelmia sosiaali- ja terveystoimen palvelujen saatavuuden kannalta. Tilapäisten ja voimassaololtaan lyhytaikaisen uusien palvelurakenteiden muodostaminen on myös epätarkoituksenmukaista. Käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen sisältyvien velvoitteiden jatkamiselle on olemassa painava yhteiskunnallinen tarve. Valiokunta korostaa tässä yhteydessä myös julkisen vallan velvoitetta turvata perusoikeuksien toteutuminen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta puoltaa lausunnossaan lakiehdotuksen hyväksymistä ja nopeaa voimaan saattamista. Hallintovaliokunta yhtyy kaikilta osin sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa esitettyyn. Erityisesti hallintovaliokunta tähdentää niitä selvitys- ja muita toimenpiteitä, joilla turvataan se, etteivät kunnat toteuta toimenpiteitä, jotka ovat tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutostuksen tavoitteiden vastaisia.

Hallintovaliokunta katsoo, etteivät kunnat voi perustaa mahdollisia järjestelyjään siihen oletukseen, että muun muassa sopimuksiin liittyvät vastuut siirtyvät automaattisesti sellaisenaan uuden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjän vastuulle.

Valiokunnan mietintö HaVM 10/2015 vp

Perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, että lakiehdotus voidaan säätää tavallisen lain säätämisyksessä.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 111/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 20.11.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Thomas Blomqvist r
jäsen Antti Häkkänen kok
jäsen Mika Kari sd
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Matti Semi vas
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Reijo Hongisto ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto